

**ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง**
**Tourism Potential and Guidelines for Tourism Development of
Palean Sub-district, Palean District, Trang Province**

กัลยาณี ยุทธการ¹ ชลิต ฉะบับพิมาย² พิรวิชญ์ สิงขมาพะ^{3*}

Kanlayanee Yutthakarn¹ Chalit Chiabphimai² Peravich Singkhala^{3*}

¹สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

¹Program in Accounting, College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of
technology Srivijaya, Trang Campus

²สาขาวิชานวัตกรรมบริการ วิทยาลัยพัฒนามหานคร มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

²Program in Service Innovation, Institute of Metropolitan Development, Navamindradhiraj University

³เจ้าหน้าที่การตลาด งานการตลาดและลูกค้าสัมพันธ์ บริษัท ขนส่ง จำกัด

³Marketing Officer, Marketing and Customer Relationship, The Transport Company Limited

***Corresponding author email : peravich.sin@gmail.com**

วันที่รับ: 9 เมษายน 2566

วันที่แก้ไข: 16 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับ: 16 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และ (2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของ ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วยมีการบริหารจัดการด้านการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย มีการบริหารจัดการด้านการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยัง แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและมีการบริหารจัดการด้านข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาท หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน (2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน

อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันแนวทางการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่าเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มแนวทางส่งเสริมการตลาดเชิงรุกมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพและแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ศักยภาพการท่องเที่ยว / การพัฒนาการท่องเที่ยว / จังหวัดตรัง

Abstract

This qualitative study aimed to (1) explore the tourism potential of Palean Sub-district, Palean District, Trang Province, and (2) provide guidelines for developing Palean Sub-district as a tourism destination in the post-COVID-19 context. Data were collected through in-depth interviews with stakeholders at tourist attractions within the sub-district, as well as focus group discussions with experts in tourism studies. The data were analyzed using content analysis.

The findings revealed two key outcomes: (1) The tourism potential of Palean Sub-district comprises three main aspects—accessibility management, tourism public relations management, and dress code policy management. (2) Guidelines for developing Palean Sub-district as a tourism destination in the post-COVID-19 period include strategies for enhancing Thai-style tourism potential, promoting value-based tourism, implementing quality-focused marketing, and improving effective tourist management.

Keywords : Tourism potential / Tourism development / Trang province

บทนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ องค์ประกอบหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว ธุรกิจในการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นและองค์ประกอบที่สนับสนุน การท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวก ในการเข้าเมือง และการสนับสนุนจากองค์การภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งที่กล่าวมานี้มีส่วนช่วย ในการขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างมีศักยภาพ (ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2565) จากการทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2566-2570) ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงทุกรูปแบบและพร้อมที่จะเติบโตอย่าง ยั่งยืน ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งจากภายในมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนา การท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การยกระดับบุคลากรและ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับ บริบทของการท่องเที่ยววิถีใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19 ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยว แห่งชาติ, 2565) ดังนั้นการพัฒนากการท่องเที่ยวควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิด ความใส่ใจในสุขภาพ สุขภาวะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การท่องเที่ยว โดยสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้น ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้าง ทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถ ของระบบธรรมชาติในการทดแทนฟื้นฟูให้สามารถผลิตและให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดไป โดยไม่ลดถอยหรือเสื่อมโทรมลง (ปริญญานาคปทุม และ สิทธิชัย สวัสดิ์แสน, 2565)

จังหวัดตรังมีศักยภาพในการพัฒนากการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากมีทรัพยากร ทางการท่องเที่ยว อาทิ ภูเขาที่ปกคลุมด้วยป่าไม้เขียวครึ้ม ถ้ำ และน้ำตก อีกทั้งความงดงามทาง วัฒนธรรม ประเพณีที่ยังคงเอกลักษณ์มาช้านาน (แสงสุรีย์ จิตร์รัตนการ และ เสรี วงษ์มณฑา, 2564) อาจกล่าวได้ว่าจังหวัดตรังมีจุดเด่นในด้านแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางบกและ

ทางทะเลที่มีความสมบูรณ์ มีชนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวได้ แต่ยังคงขาดการวางแผนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน (ดุสิตพร ฮกทา และคณะ, 2562) ทั้งนี้จากการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ของอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า การบริหารจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ยังมีปัญหาการเชื่อมเส้นทางคมนาคมระหว่างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมสายหลักและระบบการสัญจรในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพดั้งเดิม รวมทั้งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (ณัฐนิกร ณ้อยเสงี่ยม สาทิณี วัฒนกิจ และ ทัชชญา สังขะกุล, 2562) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยสาเหตุหนึ่ง คือ การขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของผู้รับผิดชอบดูแลและบริหารแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ทำให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านความเสื่อมโทรมและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม (กรมการท่องเที่ยว, 2558)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อศึกษา ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง นำไปสู่การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 รวมทั้งตอบสนองต่อพันธกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียนจังหวัดตรัง ที่มีความต้องการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขและมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และพัฒนาประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน จังหวัดตรัง, 2564)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน จำนวน 2 คน ผู้บริหารและบุคลากรกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน 2 คน หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการธุรกิจของฝากและของที่ระลึก จำนวน 2 คน และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน นักสื่อความหมายท้องถิ่น จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวศึกษา (Tourism Studies) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการท่องเที่ยว จำนวน 6 คน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคุณภาพควรมีจำนวนอยู่ในระหว่าง 6-8 คน (Denzin and Lincoln, 1994; Marshall et al., 2013) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับปัญหาและความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ (สิน พันธุ์พินิจ, 2554)

2. ขอบเขตเชิงพื้นที่

2.1 แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกหนานสะตอ บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยเป็นพื้นที่ที่มีความต้องการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขและมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และพัฒนาประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน, 2564)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวศึกษา เพื่อรับรองแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังโดยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีการวางแผนและกำหนดแนวคำถามหรือกรอบคำถามไว้พอประมาณซึ่งสามารถ

ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ตอน โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 1 ข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังในตอนที่ 2 ตามมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558) และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในตอนที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง จำนวน 10 คน เนื่องจากการสัมภาษณ์ระดับลึกควรสัมภาษณ์ประมาณ 5-30 บุคคล (ประไพพิมพ์ สุวีลสินนทร์ และ ประสพชัย พสุนนท์, 2559) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ตำแหน่ง/สังกัด
1. ภาครัฐ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมในนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมหรือเป็นผู้นำทางการท่องเที่ยว	1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน 2) หัวหน้าอุทยานน้ำตกพ่าน 3) บุคลากรจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 2 ท่าน
2. ผู้ประกอบการ ตัวแทนของผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว	1) เจ้าของธุรกิจที่พักแรมบ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ 2) เจ้าของธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม
3. ชุมชน ชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลปะเหลียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นภาคชุมชนที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน	1) ผู้นำชุมชน 2) นักสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว 3) ผู้นำกิจกรรมชุมชน 4) สมาชิกในตำบลปะเหลียน

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม เพื่อรับรองแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยนำข้อมูลจากเพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง มาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว

ที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวศึกษา จำนวน 6 คน เนื่องจากผู้เข้าร่วมในการสนทนาในแต่ละกลุ่มควรอยู่ระหว่าง 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนด (พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์ขจร, 2559) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	ตำแหน่ง/สังกัด
ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว	1) ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 2) ผู้อำนวยการวิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 3) อาจารย์ประจำสาขาการท่องเที่ยว วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 4) อาจารย์ประจำสาขาการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ศิลปากร 5) อาจารย์ประจำคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ 6) อาจารย์ประจำวิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาอาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์โดยแยกแยะจัดข้อมูลเข้าหมวดหมู่ ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ และจุดเด่นหรือจุดที่สำคัญของข้อมูลส่วนการสังเคราะห์ ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลจำนวนสองสิ่งขึ้นไปมาทำการตีความและแปลผล เพื่อให้ข้อมูลเกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎี การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของข้อมูลตามแนวคิดของ Denzin (1978) คือ การใช้เทคนิคสามเส้าแบบวิธีการที่แตกต่างและการใช้เทคนิคสามเส้าของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีตรวจสอบข้อมูลนั้นได้ใช้การจดบันทึกการบันทึกเสียง การถ่ายภาพ และการถ่ายวิดีโอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและตรงกัน และ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านเวลา (Time Triangulation) คือ การเปรียบเทียบการเก็บข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้ โดยนำเอาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์พร้อมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ปรับใช้มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

1.1.1 ด้านการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน พบว่า น้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบโดยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ส่วนวนอุทยานน้ำตกพ่านมีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบโดยวนอุทยาน

1.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวพบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ บ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอ และน้ำตกห่านาสะตอ มีการจัดการพื้นที่โดยการประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่วนวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการจัดทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.1.3 ด้านการให้ชุมชน สมาคม และชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม พบว่า บ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอ มีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.1.4 ด้านการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่พบว่า น้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น ห้องน้ำ เพียงแต่ยังขาดความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดการจัดการจัดสร้างของภาครัฐ ส่วนวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เพียงแต่ยังขาดความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดของกำลังทรัพยากรบุคคล

1.1.5 ด้านการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แต่มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและกำลังคน ส่วนบ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอ และน้ำตกห่านาสะตอ มีการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

1.1.6 ด้านข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยจัดเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำ มีป้ายแสดงข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนบ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอและน้ำตกห่านาสะตอ มีข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น อาทิ ป้ายเตือนนักท่องเที่ยว

1.2 การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

1.2.1 ด้านการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และน้ำตกหนานสะตอ มีเส้นทางที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและมีความแข็งแรงสามารถให้บริการและรองรับนักท่องเที่ยวได้

1.2.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน พบว่า น้ำตกโดนตก เก็บจำนวนผู้เข้าใช้บริการจากการจำหน่ายบัตรเข้าสถานที่

1.2.3 ด้านการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสม ตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนบ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และน้ำตกหนานสะตอ ไม่มีการกำหนดช่วงเวลา

1.2.4 ด้านการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก พบว่าน้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีบริการจัดพาหนะบริการนักท่องเที่ยว แต่นักท่องเที่ยวต้องมีการประสานก่อนการเดินทาง

1.2.5 ด้านการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และน้ำตกหนานสะตอ มีการแสดงข้อมูลข่าวสารด้วยการสืบค้นออนไลน์ และ Google Map เว็บไซต์ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1.3.1 ด้านการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ ได้แก่ กาแฟ พืชชา ส่วนน้ำตกหนานสะตอ ได้แก่ อาหารท้องถิ่น

1.3.2 ด้านการจัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโดนตก มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่มีปัญหาความสะอาดและการดูแลรักษาให้พร้อมรับรองนักท่องเที่ยว มีแนวทางปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรมแต่ขาดงบประมาณ น้ำตกโดนเต๊ะและวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความสะอาดและการดูแลรักษา ปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรม ส่วนน้ำตกหนานสะตอ บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติ

1.3.3 ด้านการจัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่าน้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวน

น้ำตกหนานสะอาด และน้ำตกหนานสะอาด มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวโดยจัดเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำ มีป้ายแสดงข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

1.3.4 ด้านการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ พบว่า น้ำตกโตนตง เป็นพื้นที่ทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจึงไม่ได้มีการพัฒนาสถาปัตยกรรมสำหรับคนทั้งมวลไว้รองรับ

1.3.5 ด้านการจัดการด้านที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน พบว่าน้ำตกโตนตง น้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด และน้ำตกหนานสะอาด มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน แต่ขาดความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่

1.3.6 ด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะที่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว พบว่าน้ำตกโตนตง มีห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวไม่มีไฟฟ้าแสงสว่าง ส่วนน้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด และน้ำตกหนานสะอาด มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น สัญญาณโทรศัพท์ต่อการบริการนักท่องเที่ยว

1.3.7 ด้านการจัดการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น พบว่าน้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตง บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด น้ำตกหนานสะอาด และวนอุทยานน้ำตกพ่าน เจ้าหน้าที่กรมฯ ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาล

1.3.8 ด้านการจัดการขยะและการบำบัดของเสีย พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตง บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด น้ำตกหนานสะอาด และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยวและมีปริมาณขยะตามจุดต่าง ๆ

1.4 การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

1.4.1 ด้านการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตง และวนอุทยานน้ำตกพ่าน เจ้าหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ส่วนบ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด น้ำตกหนานสะอาด ผู้ประกอบการเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

1.4.2 ด้านการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ ขาดการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และขาดการวางแผนการตลาดเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ ส่วนน้ำตกโตนตง จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์การตลาด Demand Site และบ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพจ Facebook

1.4.3 ด้านข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีชุดเครื่องแบบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ส่วนบ้านสวนน้ำตกหนานสะอาดผู้ให้บริการการแต่งกายสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

1.5 การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

1.5.1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น พบว่า บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาดใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเหนี่ยวนำความร่วมมือของชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน เช่น คั่ว บด ชง ชิมกาแฟ เมล็ดกาแฟท้องถิ่น (เชื่อมโยงสินค้าที่ระลึก)

1.5.2 ด้านการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนในท้องถิ่น พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะและน้ำตกโตนตก มีกิจกรรม CSR เก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว

1.5.3 ด้านคำชี้แจงขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่าวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีคำชี้แจงขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวกิจกรรมพายเรือคายัค

1.6 การบริหารจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

1.6.1 ด้านการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

1.6.2 ด้านกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว

1.6.3 ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะและน้ำตกโตนตก มีกิจกรรม CSR เก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ปรับใช้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2566-2570) ในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 25651) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูง

2.1.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการจัดโครงการบริการวิชาการ

เพื่อให้นักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ในการเป็นนักสื่อความหมายและเป็นผู้นำการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการจัดโครงการต่อยอดความรู้ให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) ในการปฐมพยาบาลให้กับนักท่องเที่ยวรวมถึงคนในพื้นที่ เพื่อสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่

2.1.2 แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในการระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานของความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและระเบียบ ข้อบังคับ ข้อจำกัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาในประเด็นดังกล่าวและการจัดสรรบุคลากรเพื่อดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

2.2 การยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว

2.2.1 แนวทางการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม

2.2.1.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย โดยมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่กับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้ เช่น การจัด Camping (การทำกิจกรรมในพื้นที่เปราะบาง ต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ และการดูแลของหน่วยงานในพื้นที่) การจัดปฏิทินกิจกรรมให้มีการศึกษาพันธุ์ไม้ ดอกไม้ สัตว์ป่า นก ตามฤดูกาล นอกจากนี้ควรปรับเส้นทางการพายเรือหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติให้มีความเหมาะสมในด้านระยะทาง ราคา เวลา รวมถึงกิจกรรมที่น่าสนใจและควรสร้างจุดเช็คอินให้มีความสวยงามเหมาะแก่การถ่ายรูปของนักท่องเที่ยว โดยสามารถสร้างสรรค์ได้จากการปรับภูมิทัศน์ทางธรรมชาติให้โดดเด่น

2.2.1.2 การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์ระหว่างเจ้าบ้านกับนักท่องเที่ยว โดยเน้นการสร้างมูลค่าที่กระบวนการผลิตควบคู่ไปกับการสร้างเนื้อหาอันเป็นจุดขายในการเพิ่มมูลค่าของกาแฟ เช่น เมล็ดกาแฟในพื้นที่ที่มีความเป็นมาตรฐาน (ลูกสีแดงสดลูกต่อลูกเท่านั้น) เพื่อให้ได้รสชาติหอมหวานเมื่อเก็บมาแล้วใช้วิธีการตากหรือแช่น้ำ ส่วนการบดอาจสร้างตัวบดไม้คล้ายรางบดยาโบราณเพื่อให้เกิดความดึงดูดใจต่อกิจกรรมและนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพที่ประทับใจระหว่างดำเนินกิจกรรม อีกทั้งการนำเสนอความแตกต่างหรือจุดเด่นของรสชาติของเมล็ดที่มีความแตกต่างกันส่งผลต่อกลิ่นหรือรสชาติอย่างไร นับเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและหากสามารถสร้างมาตรฐานกาแฟให้สูงขึ้นได้ก็เป็นการเพิ่มมูลค่ากาแฟให้มีความพิเศษ อีกด้วยทำให้ได้ราคามากขึ้น นอกจากนี้ควรสร้างกิจกรรมเสริมโดยนำกากกาแฟเพื่อเป็นการลด (Reduce) ของเสียให้เกิดประโยชน์ เช่น ปุ๋ยกากกาแฟ สปากาแฟ ชัดผิว รวมถึงสอนการนำกากกาแฟไปทำเป็นแชมพูหรือนำไปดับกลิ่น โดยอาจสร้างการผลิตถุงผ้าใส่กากกาแฟที่มีความเฉพาะของท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับพืชฯควรสร้างเนื้อหาให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงความพิถีพิถัน เช่น การอบด้วยเตาถ่าน เตาดิน (เป็นดินจากอะไร แป้งพืชฯเป็นแป้งเฉพาะอย่างไร) รวมถึงสรรพคุณผักกูดหรือสร้างการ DIY หน้าพืชฯด้วยตัวเอง เป็นต้น

2.2.2 แนวทางส่งเสริมการตลาดเชิงรุกมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2.2.2.1 การขยายกลุ่มตลาดที่เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มพนักงานองค์กร กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิง เนื่องจากผู้หญิงมีความชื่นชอบกิจกรรมความสวยงามและอาหารการกิน อีกทั้งมีการใช้จ่ายกับผลิตภัณฑ์สูงกว่าผู้ชายด้วยการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้กิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ผ่านการออกแบบเนื้อหา และเรื่องราวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ เพราะสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นสื่อที่สามารถใช้งานได้ง่ายและเข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ได้แก่ Facebook, Tiktok, Instagram

2.3 การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.3.1 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.1.1 การออกแบบนวัตกรรมให้สามารถบันทึกข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและแจ้งข้อมูลแบบทันที (Real Time) เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบถึงความหนาแน่นและเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีปริมาณในการรองรับ ทั้งนี้ควรพิจารณาตามประเด็น ดังนี้

- 1) การสร้างตัวชี้ KPI สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ความยั่งยืน
 - การสำรวจประเภทยานพาหนะ
 - ขนาดกลุ่มนักท่องเที่ยว
 - จำนวนนักท่องเที่ยว
 - ปริมาณขยะ
 - สัดส่วนในการถือครองที่ดินของคนในพื้นที่ 70% อย่างน้อย
- 2) การประเมินปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
 - ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและมลพิษ
 - ปัญหารุกล้ำพื้นที่สาธารณประโยชน์
 - ปัญหาโครงสร้างและการสร้างไม่เหมาะสมกับพื้นที่
 - ปัญหาเพศพาณิชย์
 - ปัญหาอาชญากรรม
 - ปัญหาความไม่เสมอภาคในการพัฒนาที่

2.3.1.2 การจัดการขยะเป็นศูนย์ (Zero Waste) สามารถจำแนกออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การจัดการขยะระยะต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยการรณรงค์การนำวัสดุย่อยสลายยากมาเป็นส่วนในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การจัดการขยะระยะกลางทาง คือ การจัดกิจกรรมนันทนาการบริการอาสาสมัครควบคู่กับการท่องเที่ยว เช่น การพายเรือคายัคเก็บขยะ เป็นต้น และการจัดการขยะระยะปลายทาง คือ การนำขยะมาอัดก้อนเพื่อทำทางเดินเท้าและสิ่งก่อสร้างในพื้นที่นับเป็นการจัดการปัญหาขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปผลการวิจัย

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

1.1 การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านการจัดสรรพื้นที่ ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้านการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ด้านการให้ชุมชน สมาคม และชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม ด้านการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และด้านข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.2 การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย และด้านการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่มีการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ด้านการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสม ตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล และด้านการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.3 การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีการบริหารจัดการด้านการจัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านการจัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ด้านที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ด้านการจัดการขยะ ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่มีการบริหารจัดการด้านการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.4 การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างชัดเจน ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่มีการบริหารจัดการด้านการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูลประชาสัมพันธ์

ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.5 การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนในท้องถิ่น และด้านคำชี้แจงขอบเขต และข้อจำกัดการจัดการกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.6 การบริหารจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ มีการบริหารจัดการ ด้านการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ด้านกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว ในบางพื้นที่เท่านั้น

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ในวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อแรก ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทและข้อจำกัด ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.2 แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.3 แนวทางการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่าเพื่อ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม

2.4 แนวทางส่งเสริมการตลาดเชิงรุกมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2.5 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการจัด ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ พบว่า น้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น หอ้งน้ำ เพียงแต่ยังขาดความกลมกลืนกับทรัพยากร ทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดการก่อสร้างของภาครัฐ ส่วนวนอุทยานน้ำตก พานมีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เพียงแต่ยังขาด ความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดของกำลังทรัพยากร

บุคคล สอดคล้องกับฉันทนิมิต น้อยเสงี่ยม สาทินี วัฒนกิจ และ ทักษิญา สังขะกุล (2562) ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการค้นหาศักยภาพด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรังระบุว่า ควรมีการบูรณาการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ครอบคลุมด้านกายภาพ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้จะเป็นการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชนในอนาคตด้านการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง พบว่า น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่านมีการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แต่มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและกำลังคน ด้านการจัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนตกมีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่มีปัญหาความสะอาดและการดูแลรักษา มีแนวทางปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรมแต่ขาดงบประมาณ น้ำตกโตนเต๊ะและวนอุทยานน้ำตกพ่านมีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความสะอาดและการดูแลรักษา ปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรม ส่วนน้ำตกหอนาสะตอ บ้านสวนน้ำตกหอนาสะตอ มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติ สอดคล้องกับ แสงสุรีย์ ฐิติรัตนการ และเสรี วงษ์มณฑา (2564) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดตรัง ระบุว่า จังหวัดตรังมีจุดอ่อน คือ ขาดแคลนบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ และเพื่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควรจัดให้มีการส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐบาลเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยังคงไว้ซึ่งวิถีดั้งเดิม อนุรักษ์ธรรมชาติควบคู่กันไปด้านการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ ขาดการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ เจนจิรา หวังหลี และคณะ (2563) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรัง ระบุว่า ควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรังในรูปแบบสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันนี้ผู้ใช้งานส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อออนไลน์ในการค้นหาข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรัง

องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ดังกล่าวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดการท่องเที่ยวผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจก่อให้เกิดการบอกต่อ ในทุกช่องทางซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างรายได้เพิ่มให้กับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังและของประเทศ ทั้งนี้แนวทางการพัฒนานี้ยังสามารถนำไปปรับใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีบริบทคล้ายกัน อาทิ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก เพื่อความยั่งยืนในทุกมิติในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจให้กับพื้นที่ท่องเที่ยวตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลเชิงวิชาการในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อสร้างเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจัดทำการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการออกแบบนวัตกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่น่าจดจำและประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว อาทิ นวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2558). *มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เจนจิรา หวังหลี่ ชาคริต โคจรนาธรรมาภรณ์ ยวนใจ และธนกฤต รัตนสิมานนท์. (2563: 92). การพัฒนาเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรัง. *วารสารเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี*, 1(1), 84-93.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2565). *การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและโรงแรมอย่างยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐนิภรณ์ น้อยเสงี่ยม สาทินี วัฒนกิจ และพัชชญา สังฆะกุล. (2562). กระบวนการค้นหาศักยภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง. *วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล*, 28(1), 50-64.
- ดุสิตพร ฮกทา เสรี วงษ์มณฑา ชุชนะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2562). ยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดตรัง, *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 32(1), 215-247.
- ปริญญานาคปทุม และสิทธิชัย สวัสดิ์แสน. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดนครนายกภายหลังสถานการณ์โควิด-19. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 4(2), 38-55.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 29(2), 31-48.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติจิร. (2559). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท จูน พับลิชชิ่ง จำกัด.
- แสงสุรีย์ จิตรัตนการ และเสรี วงษ์มณฑา. (2564). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดตรัง. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(3), 60-78.
- องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน. (2564). *วิสัยทัศน์และพันธกิจ*. เข้าถึงได้จาก: <http://palien.go.th/public/texteditor/data/index/menu/441>. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2564
- Denzin, N. (1978). *Sociological Methods: A Sourcebook*. NY: McGraw Hill.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (1994). Preface. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Marshall, B., Cardon, P., Poddar, A., and Fontenot, R. (2013). Does sample size matter in qualitative research? A review of qualitative interviews in IS research. *Journal of Computer Information Systems*, 54, 11-22. Doi:10.1080/08874417.2013.11645667.